

Centrum Badań
nad Zagładą Żydów
Polish Centre for
Holocaust Research

Międzynarodowe Warsztaty Naukowe
**STOSUNKI POLSKO-UKRAIŃSKO-ŻYDOWSKIE NA KRESACH WSCHODNICH
W CZASIE OKUPACJI NIEMIECKIEJ I ZAGŁADY, 1941-1944**

Przemyśl, 22-23 czerwca 2009

**sala konferencyjna, Hotel Gromada, ul. Wyb. Piłsudskiego 4
WSTĘP WOLNY**

PROGRAM

Języki konferencyjne: polski, ukraiński, rosyjski, angielski

PONIEDZIAŁEK, 22 CZERWCA

9.00 – 9.15 OFICJALNE OTWARCIE KONFERENCJI:

Jakub Petelewicz (CENTRUM BADAŃ NAD ZAGŁADĄ ŻYDÓW IFIS PAN)

Igor Shchupak (OGÓLNOUKRAIŃSKIE CENTRUM BADAŃ NAD ZAGŁADĄ ŻYDÓW TKUMA)

Aharon Weiss (AJDC JERUSALEM, IZRAEL; DORADCA NAUKOWY OGÓLNOUKRAIŃSKIEGO CENTRUM BADAŃ NAD ZAGŁADĄ ŻYDÓW TKUMA)

9.15 – 10.00

Prof. Dan Michman, historyk Instytutu Yad-Vashem, profesor Uniwersytetu Bar Ilan, Przewodniczący Międzynarodowej Rady Naukowej Centrum Tkuma, Jerozolima, Izrael

„Kwestia żydowska” jako kryterium: niemiecka inwazja na Polskę (1939) oraz Związek Radziecki (1941) i ich znaczenie dla Niemców oraz ludności miejscowej.

PANEL 1.

ANALIZA ŹRÓDEŁ NA TEMAT HISTORII STOSUNKÓW UKRAIŃSKO-POLSKO-ŻYDOWSKICH PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ

Moderatorzy:

Prof. Dan Michman, Izrael, Dr. Faina Vinokurova, Ukraina

10.00 – 10.20

Paweł Szapiro, Stowarzyszenie Kultury Żydowskiej BEIT Warszawa, Polska

Pierwsze miesiące niemieckiej okupacji Kresów jako temat w polskiej prasie konspiracyjnej.

10.20 – 10.40

Dr. Marta Cobel-Tokarska, Szkoła Nauk Społecznych, Polska Akademia Nauk, Polska

Obraz „Shoah od kul” w pamięci świadków – analiza wywiadów narracyjnych prowadzonych przez zespół Patricka Desbois Yahad-In Unum na Ukrainie

10.40 – 11.00 Przerwa

11.00 – 11.20

Dr. hab. Grzegorz Hryciuk, Wydział Historyczny, Uniwersytet Wrocławski, Polska

Ocaleni z Zagłady. Żydzi w Galicji Wschodniej i na Wołyniu w 1944

11.20 – 11.40

Mgr Łukasz Opozda, Centrum Badań nad Holocaustem, Uniwersytet Jagielloński, Polska

Pamięć o wydarzeniach w Jedwabnem w dyskursie polskich środowisk skrajnie prawicowych.

11.40 – 12.00

Inessa Nosenko, starszy wykładowca historii w Chortyckim Centrum Edukacyjno-Resocjalizacyjnym, Zaporozże, Ukraina

Ukraińska historiografia stosunków żydowsko-ukraińsko-polskich podczas II wojny światowej

---

Szczegółowe informacje centrum@holocaustresearch.pl

**sala konferencyjna, Hotel Gromada, ul. Wyb. Piłsudskiego 4
WSTĘP WOLNY**

12.00 – 12.20

Prof. Jan Grabowski, Centrum Badań nad Zagładą Żydów IFiS PAN, Wydział Historii Uniwersytetu w Ottawie, Kanada

Sprawy żydowskie w świetle akt lwowskiego Sondergerichtu

12.30 – 13.30 OKRĄGŁY STÓŁ

METODOLOGIA BADAŃ NAD ZAGADNIENIEM STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH W OKRESACH ZMIAN HISTORYCZNYCH: ŹRÓDŁA I OBIEKTYWIZM ANALIZ

Moderatorzy:

Prof. Dan Michman, Izrael, **Prof. Jan Grabowski**, Kanada, **Prof. Maksym Gon**, Ukraina

13.30 – 14.30 Przerwa

PANEL 2.

KWESTIE I IDEE NARODOWE WOBEC PRÓBY CZASU

Moderatorzy:

Dr. Olena Suchkova, Ukraina, **Prof. Waclaw Wierzbieniec**, Polska

14.30 – 14.50

Łukasz Biedka, Polska

Między poczuciem wstydu a poczuciem dumy – psychologiczne zabiegi wokół narodowego wizerunku w debacie historycznej

14.50 – 15.10

Dr Igor Shchupak, dyrektor naukowy Ogólnoukraińskiego Centrum Badań nad Zagładą Żydów Tkuma, redaktor naukowy wydawnictwa „Premier”, Dniepropietrowsk, Ukraina

Idee narodowe w trójkącie ukraińsko-polsko-żydowskim (1941-1944).

15.10 – 15.30

mgr Tetiana Melehchenko, wykładowca Instytutu Metodologii Nauczania Historii, Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. M. Dragomanowa, Kijów, Ukraina

Ideologie narodowe i narodowa historia (na podstawie materiałów dotyczących relacji polsko-ukraińskich podczas II wojny światowej)

15.30 – 16.30 PYTANIA, DYSKUSJA

16.30 – 17.00 Przerwa

17.00 – 18.00 PANEL DYSKUSYJNY

Ukraińskie, polskie i żydowskie idee narodowe a problem w relacjach międzyetnicznych

Moderatorzy:

Prof. Tetiana Ladychenko, Ukraina, **Dr. hab Grzegorz Motyka**, Polska, **Dr. Igor Shchupak**, Ukraina

---

WTOREK, 23 CZERWCA

PANEL 3.

ŻYDZI W CZASIE ZAGŁADY WOBEC KWESTI "UKRAIŃSKIEJ" I "POLSKIEJ". UKRAIŃSKI RUCH NARODOWY A ŻYDZI

Moderatorzy: *Dr. Tamara Bakka, Ukraina, Dr. Yaroslav Kit, Polska*

9.00 – 9.20

Dr. Aharon Weiss, AJDC Jerusalem, Izrael; doradca naukowy Ogólnoukraińskiego Centrum Badań nad Zagładą Żydów Tkuma

Zmiany w rozwoju polityki OUN-UPA w stosunku do Żydów w latach in 1939-1944 na pograniczu polsko-ukraińskim

9.20 – 9.40

Dr. hab Andrzej Żbikowski, Centrum Badań nad Zagładą Żydów IFiS PAN, Żydowski Instytut Historyczny, Polska

Spory o skalę i znaczenie antyżydowskich pogromów we Lwowie w lipcu i sierpniu 1941 r.

9.40 – 10.00

dr. Oleksandr Kruglov, profesor Wydziału Filozofii Uniwersytetu w Charkowie, Charków, Ukraina
Relacje między-etniczne a pogromy Żydów na Zachodniej Ukrainie latem 1941 roku.

10.00 – 10.20

Marco Carynyk, Dyrektor Katedry Ukrainistyki, Uniwersytet w Toronto, Kanada

"Żydzi, Polacy i inna hałastra": OUN i pogrom we Lwowie 1 lipca 1941 roku

Komunikat:

Roman Szuchewicz, Nachtigall, OUN, Yad Vashem, SBU: Znaleźiska z archiwów polskich i ukraińskich

10.20 – 10.40

Dr. hab Grzegorz Motyka, Instytut Nauk Politycznych PAN, Polska

Ukraińska Powstańcza Armia a Żydzi 1942-1945

10.40 – 11.00 Przerwa

PANEL 4.

UKRAIŃCY, POLACY, ŻYDZI W PRZEDDZIENIE ORAZ WOBEC NIEMIECKIEJ OKUPACJI I ZAGŁADY ŻYDÓW

Moderatorzy: *Dr. hab Andrzej Żbikowski, Polska, Prof. Tetiana Ladychenko, Ukraina*

11.00 – 11.20

Prof. Maksym Gon, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu w Równem, Równe, Ukraina

Obcy w orbicie skonfliktowanych nacjonalizmów: Żydzi pomiędzy ścierającymi się Ukraińcami i Polakami (1923-1941).

11.20 – 11.40

Prof. Waclaw Wierzbieniec, Instytut Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Polska

Czy modelowe ujęcie specyfiki stosunków polsko-żydowsko-ukraińskich w obrębie jednego miasta jest możliwe? Na przykładzie Brzeżan i Przemyśla podczas II wojny światowej.

11.40 – 12.00

Dr. Faina Vinokurova, dyrektor Regionalnego Archiwum w Winnicy, sekretarz Ogólnoukraińskiego Centrum Badań nad Zagładą Żydów Tkuma, Winnica, Ukraina

Relacje ukraińsko-żydowsko-polskie 1939-1944

12.00 – 12.20

Dr. Yaroslav Kit, Europejskie Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska

Życie codzienne we Lwowie w okresie II Wojny Światowej: Polacy, Żydzi, Ukraińcy.

12.20 – 12.40

Dr. Monika Szablowska-Zaremba, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Polska

A. Chciuka i H. Grynberga opowieści o drohobyckiej Atlantydzie – ziemi trzech narodów.

12.40 – 14.00 Przerwa

PANEL 4 (kontynuacja).

UKRAIŃCY, POLACY, ŻYDZI W PRZEDDZIENIE ORAZ WOBEC NIEMIECKIEJ OKUPACJI I ZAGŁADY ŻYDÓW

Moderatorzy: Dr. hab. Grzegorz Hryciuk, Polska, Prof. Maksym Gon, Ukraina

14.00 – 14.20

Prof. Tetiana Ladychenko, Instytut Metodologii Nauczania Historii, Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. M. Dragomanowa, Kijów, Ukraina

Żydzi na Zachodniej Ukrainie a polska polityka emigracyjna.

14.20 – 14.40

Dr. Olena Suchkova, profesor Wydziału Historii Ukrainy na Państwowym Uniwersytecie w Doniecku, Ukraina

Deportacja ludności polskiej z zachodnich regionów Ukraińskiej SSR (Luty 1940 – Czerwiec 1941)

14.40 – 15.00

Dr. Tamara Bakka, profesor w Instytucie Metodologii Nauczania Historii oraz Teorii społecznych i politycznych, Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. M. Dragomanowa, Kijów, Ukraina

Stereotyp wizerunku Żyda w polskiej i ukraińskiej ideologii narodowej (na podstawie materiałów dotyczących Zachodniej Ukrainy podczas II wojny światowej).

15.00 – 15.20

Alex Denisenko, niezależny badacz, Lwów, Ukraina

Sokal jako przykład “Judenstadt” – napływ i odpływ ludności podczas wojny, relacje między grupami etnicznymi.

15.20 – 15.40 Przerwa

15.40 – 17.00 PANEL DYSKUSYJNY

Ukraińsko-polsko-żydowskie stosunki podczas II wojny: problemy i perspektywy badawcze.

Podsumowanie Konferencji

Moderatorzy: Dr. Aharon Weiss, Izrael, Dr. Jakub Petelewicz, Polska, Dr. Igor Shchupak, Ukraina